

Nova Vado

Ljubljana
Študijska knjižnica
dolž. izpis

Stane ccaletno 120 K, mesečno 10 K. — Oglasi za vsak min
višine stolpca 1 K 20 v. Reklama med tekstom, osmrtnice in
tabvale K 150 — **Pozamezna številka stane K 120**

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, L. nadstr. Telefon št. 55.
Upravnisvo Strossmayerjeva ul. št. 1, prilieče. Telefon št. 65

Račun kr. poštnega čekovnega urada št. 10.066.

Inozemsko časopisje o naši ustavi.

Naši klerikalci, socialisti in demokrati in narodni socialisti slikajo našo ustavo kot nazadnjško, kot eno najslabših in najnemodernejših ustavov. Da vidimo torej, kako sodi inozemstvo.

Vzamimo najprej češki list »Česke Slovo«, glasilo češkoslovaških narodnih socialistov, na katere se naši narodni socialisti tako radi sklicujejo. Evo:

»Pri glasovanju je dobil večino predloženi ustavni načrt; deželne avtonomije padejo, na njih mesto prihajajo oblasti (češkoslovaške župe). To je bilo tudi skrajno potrebno, ker so si poedine deželne vlade prigrable tako moč, da niso hoteli poslušati naredb centralne državne vlade. Pod okriljem deželnih vlad je cvetel pravi lokalni separatizem, a razni temni elementi so zlorabljali to desorganizacijo za akcije, ki so slabile državne moći.

Novo jugoslovansko ustavo smemo imenovati **lako napredno!** Kraljevska moč je omejena, kralj je le izvršil organ narodne skupščine, plemstvo je odpravljeno, šolstvo podprtovljeno in izvito vpliv cerkve, verski pouk je po ljudskih šolah neobvezan, veleposestva se razlaže in državne komisije jih kolonizirajo. Nova ustava je zrušila fevdalne sisteme, kmetje postanejo svobodni in zemlja, ki jo obdelujejo, njih last. Senata jugoslovanska ustava ne pozna, zato pa ima svoj gospodarski svet, ki bo reševal sčasnina in gospodarska vprašanja.

Po sprejeti ustavi si začne Jugoslavija urejevati in konsolidirati predvsem notranje življenje. To je začetek in zalog končne notranje konsolidacije in stabiliziranja. Blagodati nove ustave se bodo pokazale kar hitro, a njeni nasprotinci, ki se vedno žive v predprevratni dobi in ki si ne morejo predstavljati, da bi se moglo vladati častno, pravčno in bratsko, a ne nasilno, kar je bilo to v časih Budimpešte in Dunaja, se bodo kmalu pribitvili v nove razmere!«

Francoski list »Journal des Debats« od 2. tgn. prinaša na uvodnem mestu članek Pierre Bernusa, ki govori predvsem o atentatu na regenta, ki ga ostro osoča ter nadaljuje: »... Atentat se je izvršil v času, ko je definitivno triumfirala unitarška (edinstvena) ideja v Jugoslaviji. Prince Aleksander se je vračal s ceremonijo prisega na novo ustavo. Glasovanje za ustavo je završilo razpravo, ki je bila često ostra in ki je skozi mesece povzročala spopade protivnih tendenc političnega mišljenja. Na Hrvatskem so se močne stranke dolgo borile za federalistično obliko, ki bi ogrožala tesno edinstvo srbskega, hrvatskega in slovenskega prebivalstva. Intriganti bi radi izkoristili režim, ki bi favoriziral spopade med posameznimi deli istega naroda. V zadnjem času pa se je izvršila evolucija v smislu organizacije, ki lamči edinstvenost celote. Sam Radič, šef hrvatske republikanske seljačke stranke, katere držanje se je v gotovih trenutkih smatralo zagonetnim in vznemirljivim, je prilil že mnogo vode v svoje vino. Nova ustava, proklamirana na obletnico kosovske bitke, daje solidne temelje mladi kraljevinji Srbov, Hrvatov in Slovencev. Razni deli države bodo imeli široko samoupravo v lokalni administraciji. A POLITIČNO EDINSTVO naroda je strogo očuvano: zakonodajna oblast je dana eni zbornici, izvoljeni s splošno volilno pravico; izvršilna oblast ima kralj preko odgovornih ministrov; separatistične tendenze, ki se krijejo pod konfuznimi zahtevami, so doživele odlečen poraz. To je dokaz, da večina naroda odobrava režim, ki je izbran. Naši jugoslovenski prijatelji, dobivši stalne institucije, bodo se mogli stajti posve-

titi mirnemu razvoju države, ki je s svojim heroizmom pokazala svojo življensko sposobnost v najtežjih prilikah. Velika sreča, da poskus zlikovca ni mogel potemniti dneva, ki posveča renesanso takoj odličnega naroda.«

Prinamamo ta dva resna glasova inozemskih časopisov v pobožno premišljanje vsem našim ljudem, ki znajo pač kritizirati, pa nicesar pozitivnega ustvarjati.

Preiskava o atentatu na regenta.

Nova razkrivljena in nove aretacije.

Preiskava se pridno nadaljuje in vedno nova odkritja prihajajo na dan. Vrše se vedno nove aretacije. Dognano je tudi že, da je v afero zapleten še četrti komunističen poslanec.

Izpovedbe v Beogradu arietiranega krojača Lazareviča, ki se je preselil tia iz Novega Sada in tam imel tesne zveze z voditelji komplota, ter izpovedbe istotako arietirane tapetnikove žene Julke Stankovičeve iz Beograda so težko obremenile Csakiča, Stejiča in poslanca Kovačevića. Za dvemi izmed glavnih krvcev, Juhaszem in Marinkovičem, ki sta jo najbrž takoj po atentatu popihala v Avstrijo, je bila od sodišča izdana tiračica.

Atentatorja Stejiča, ki se drži hladno in cincino, so 6. tm. vkovali v najtežje okove, ki jih predvideva zakon.

Od treh zaprtih poslancev je Čopič najbolj miren, Filipovič zelo nervozan, Kovačević pa bleš in telesno zelo propal.

V Ljubljani arietirani atentatorjev pomagač.

V nedeljo 3. tm. ob 11. uri dop. je bil od ljubljanskih detektivov v drevoredu Zvezde arietiran čevljari Miloš Zlatar Iz Novega Sada, ki je imel načog, da sodeluje pri atentatu. Po izdani tiračici so ga ljubljanski detektivi spoznali. Hotel se je izmazniti v Ameriko. V Ljubljano je prišel preko Karlovega z dolenskim vlakom. S seboj je imel ženo in 2-letno hčerko Olgo. Pri preiskavi so našli pri njem potni list, izdan 3. junija v Novem Sadu za potovanje v Ameriko, vidiran od ameriškega konzulata v Zagrebu, glaseč se tudi na ženo in otroka.

V tork so ga ekskortirali v Beograd in izročili tamošnjim policijskim oblastim.

Ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V imenu
Njegovega Veličanstva
PETRA I.
po božji milosti in narodni volji kralja
Srbov, Hrvatov in Slovencev

MI
ALEKSANDER
PRESTOLONASLEDNIK
proglasimo in objavljamo vsem in vsakemu, da je ustavotvorna skupščina kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, sklicana z ukazom z dne 7. septembra 1920. leta na dan 12. decembra 1920. leta v prestolnem mestu Beogradu na LXII. rednem sestanku 28. junija 1921. leta, na Vidov dan, rešila in da smo potrdili in potrjujemo

USTAVO
KRALJEVINE SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV

ki se glasi:

ODDELEK I.
Splošne odredbe.

Člen I.
Držav Srbov, Hrvatov in Slovencev je ustavna, parlamentarna in nasledna monarhija.

Službeni naziv države je: Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Člen II.

Grb kraljevine je dvoglavni beli orel na poletu na rdečem ščitu. Vrh te glave dyoglavega belega orla stoji krona kraljevine. Na prsih orla je ščit, na katerem so grbi: srbski: beli križ na rdečem ščitu s poedinim ogajilom v vsakem kotu; hravatski: ščit s 25 rdečimi in srebrnastimi menjanjočimi se polji; slovenski: na modrem ščitu tri zlate šesterorazne zvezde, pod temi beli polunesec.

Državna zastava je modro-bela-rdeča v vodoravnem položaju napram pokončni sulici.

Člen III.

Službeni jezik kraljevine je srbsko-hrvatsko-slovenski.

ODDELEK II.

Osnovne državljanške pravice in dolžnosti.

Člen IV.

Državljanstvo je v vsej kraljevini jedno. Vsi državljanji so pred zakonom jednak. Vsi vživajo jednak zaščito oblasti.

Ne priznava se ne plemstvo, ne naslov, niti nikake prednosti po rojstvu.

Člen V.

Zajamčuje se osebna svoboda.

Nikogar se ne more klicati na odgovor, nikdo ne more biti zaprt, niti mu ne more drugače vzeti nihče svobode, razen v slučajih, ki jih je določil zakon.

Nihče ne more biti zaprt za kako krvido brez pismene z razlogi podkrepjene rešitve pristojne oblasti. Ta rešitev se mora naznani osebi, katero se zapira, ali v času zapiranja ali ako to ni mogoče, najdalje v roku 24 ur od časa zapora. Proti rešitvi glede zapora je določen rok treh dni za pritožbo na pristojno sodišče. Ako v tem roku ni podana pritožba, mora preiskovalna oblast poslati sodišču odločitev tekom 24 ur. Sodišče je dolžno izreči svojo odločitev v roku dveh dni od dneva, ko je sprejelo rešitev. Sodna odločba je izvršljiva.

Oblastveni organi, ki bi se pregrešili proti tem odredbam, se kaznujejo za nezakonito vskratjenje svobode.

Člen VI.

Nikogar ne more soditi nepristojoči sodišče.

Člen VII.

Nikdo ne more biti obsojen, dokler ni na pristojnem mestu zaslišan ali na zakonit način pozvan, da se brani.

Člen VIII.

Kazen se more določiti samo z zakonom in postavljati samo za dejanja, za katera je zakon že naprej rekel, da se bo do kaznovala s to kaznijo.

Člen IX.

Smrtna kazenska mera se ne more določiti za čisto politične krivde.

Izvzemajo se slučaji izvršenja ali poskusa atentatov na vladarjevo osebo in na člane vladarske hiše, za katere je odrejena smrtna kazenska mera.

Izvzemajo se razen tega tudi slučaji, v katerih je poleg čisto politične krivde bilo storjeno še kako kaznivo dejanje, za katero je v kazenskem zakonu odrejena smrtna kazenska mera.

Člen X.

Noben državljan ne more biti izgnan iz države. Ne more se ga tirati iz jednega kraja v drugi, tudi ne omejiti ga na jeden kraj, razen v slučajih, ki jih je zakon izrecno določil.

Nihče ne more biti, v nobenem slučaju izgnan iz svojega domovinskega kraja brez sodne razsodbe.

Člen XI.

Stanovanje je nedotakljivo.

Oblast ne more odrediti nobenega pregledovanja ali preiskovanja v stanovanju državljanov, razen v slučajih, katere je zakon določil, in po načimu, ki ga je zakon predpisal.

Pred hišno preiskavo je oblast dolžna izročiti osebi, katere stanovanje se preiskuje, pismen odlok preiskovalne oblasti, na podlagi katerega se pričenja pregled. Proti temu sklep se more podati pritožba na sodišče prve stopnje. Toda pritožba ne zadržuje zvršenja hišne preiskave. Ta preiskava se vrši vedno v prisotnosti dveh državljanov.

Tako po izvršeni hišni preiskavi je oblast dolžna izročiti osebi, katere stanovanje je bilo preiskano, poročilo o izidu pregleda, nato pa spis odvzeti radi nadaljnje preiskave.

Policjski organi morejo vstopiti v privatno stanovanje samo v slučaju skrajne potrebe, kakor tudi takrat, kadar so iz stanovanja pozvani na pomoč. Pri tem opravilu oblasti prisotjuje predstavnik občine ali dva priznana državljanov, razen v slučajih, kje je bila oblast pozvana na pomoč.

Oblastveni organi, ki bi se pregrešili proti tem odredbam, se kaznujejo za nezakonito kršenje stanovanjske nedotakljivosti.

(Dalej prih.)

Politične vesti.

Kraljevi namestniki. Glasom novih poročil je pričakovati te dni imenovanja: praškega poslanika Ivana Hribarja za kraljevega namestnika v Ljubljani, poslanca Juraja Demetroviča v Zagrebu, dr. Gjurgjeviča v Sarajevu, dr. Petričiča v Splitu.

Komuniste je sram! V imenu kluba komunističnih poslancev je podpredsednik Lovro Klemenčič izdal nekako objavo, v kateri zanika vsakršno zvezo odgovornih instanc komunistične stranke z atentatom na regenta; slika dejanje kot čin neodgovornih mračnih elementov, ki hočejo stranko kompromitirati, ki pa so na drugi strani orodje Horthyjeve madžarsko-avstrijske imperialistične politike. Preiskava bo pokazala, v koliko so Klemenčičeve izjave upravičene.

Lenjin in Trockij. Na tretjem kongresu tretje internacionale v Moskvi je nasprotno med nazori Lenjina in Trockega zopet močno prišlo na površje. Kako smo poročali, smatra Lenjin kapitalistični sistem še vedno za zelo močen in da je vsled tega potrebljno, da sklene Rusija sporazum s kapitalističnimi državami. Trockij pa je nastopil na kongresu z velikim govorom, v katerem je trdil da je nasprotno: da se revolucionarno gibanje širi po celem svetu, da evropski kapitalizem propada, da se manjša produkcija in da se veča količina papirnatega denarja. Kapitalistični sistem bo kmalu zrušen, zato sovjetska Rusija ne sme sklepiti sporazumov s kapitalističnimi državami. — Prorokoval je tudi skorajno vojno med Anglijo in Združenimi državami. — Noviša poročila o kongresu vedo povedati, da večina kongresa nagiba na pomirljivo Lenjinovo stran in da so ekstremistične skupine doživele poraz. Sploh pa, da je tretji boljševski kongres doživel velik neuspeh.

Kongres III. internacionale v Moskvi je na predlog Lenjina izključil od udeležbe na kongresu predstavnike italijanskih socialistov. Z ozirom na to je sovjetska vlada pozvala italijanske zastopnike, naj nemudoma zapuste Rusijo.

Poljsko-rumunska obrambna pogodba pomeni prvi korak za vstop Poljske v malo entento. Treba le še, da pride do sporazuma med Poljaki in Čehi. Čeje se,

da se tudi to že pripravlja in da bo že tokom tega meseca sestanek češkega in poljskega zunanjega ministra v Zakopanih o zbljanju obih držav.

Mariborske novice.

Odmevi mariborskih oktoberskih demonstracij. Posvetovalna zbornica krožnega sodišča v Mariboru je izdala novinarju g. Franju Pircu zanimiv sklep, glasom katerega se mu priznava pravica do odškodnine za prestani preiskovalni zapor za dneve od 18. oktobra do 21. oktobra 1920. G. Pirc je imel povodom manifestacij 13. oktobra 1920 pomirjevalen govor, kjer temu so ga ovadili, da je hujškal množico k izgredom proti Nemcem. Po pričah je bilo potem dokazano ravno nasprotno tako, da mu je sedaj sodišče priznalo pravico do odškodnine.

Mariborska stanovanjska komisija je bila 6. tm. razpuščena v smislu nove stanovanjske naredbe. Ustanovi se mestu nje poseben državni urad s stalno nameščenim vodjo.

Porotno zasedanje v Mariboru je končalo 2. tm.

Dr. Juro Hrašovec, pri slaveni župan v Celju,

je bil rojen 1. 1858. v Sisku, kjer je bil njegov oče Franc Hrašovec, doma iz ljutomerskega okraja, okrajni sodnik. Ko so 1. 1861 naši uradniki, ki niso bili hrvatski domačini, morali od tam proč, bil je oče kot navdušen Ilirec predstavljen v zadnjem kot Koroške, na mejo med Koroško, Štajersko in Salzburgo, med trde Nemce, kjer je služil do vpok. I. 1887. Vse prošne, da bi bil premeščen med Slovence, so bile zaman. Ostat je moral v pregnanstvu. Ko je bil upokojen, se je preselil v Gradec, kjer je ostal do svoje smrti in kjer je bil duša slovenskega življenja.

Kar je otrokom ohranilo slovensko mišljenje, so bile knjige, časopisi in občevanje v obitelji — edini slovenski med samimi Nemci — z očetom otroci niso smeli govoriti drugače nego slovenski. Juro je obiskoval samo nemške šole: gimnazijo v Celovcu in Salzburgu, vsečilišče v Gradcu in na Dunaju. Promoviral je l. 1880 v Gradcu. V odvetniški praksi je bil l. 1881—1882 v Celju pri dr. Serencu, potem 4 leta v Ljubljani. L. 1886 je postal odvetnik, je bil do spomlači 1889 v Slovenjgradcu, kjer je bil namestnik načelnika okr. zastopa in član okr. šol. sveta. Odtlej je v Celju.

L. 1902. so ga kmečke občine volokraja Celje—Gornjigrad izvolile za deželnega poslanca, kar je bil 5 let. Po političnem razkolu l. 1907 ni več kandidiral. V deželnem zboru je večkrat govoril za slovensko uradovanje pri deželnem odboru, za ustanovitev slov. meščanske šole v Žalcu, proti ustanovitvi nemškega ženskega učiteljstva v Mariboru itd.

Večkrat je kandidiral v mestni skupini za deželni in državni zbor; dosegel je lepe manjšine, a je seveda vsled silne premoči ponečremenega uradništva propadel.

V političnem delu je bil zvest sodelavec dr. Ploja, pokojnega dr. Dečka in drugih. Do začetka vojne je bil predsednik spodnještajerskega Narodnega sveta, česar delovanje je sicer širi javnosti ostalo skoro prikrito. Omejiti se je moglo pač le na posredovanje o prilikih uradniških in učiteljskih imenovanj na važnejših mestih in na pridobitev slovenskih obrtnikov in trgovcev.

Ko je bil okrajni zastop celjski v slovenskih rokah (in predno je bil imenovan vladni komisar), dr. Serne načelnik, pokojni dr. Dečko pa podnačelnik istega, je bil dr. Juro Hrašovec več let član okrajnega odbora. Ves čas, odkar je v Celju, je član ravnateljstva v Posojilnici in po ustanovitvi Južnoštajerske hranilnice tudi član njenega ravnateljstva; po odstopu pokojnega Miha Vošnjaka je postal njen predsednik. Dolgo vrsto let je tudi načelnik krajnega šolskega sveta za celjsko okolico.

Celjske novice.

ZAPRISEGA NAŠEGA ŽUPANA se vrši v slavnostni seji občinskega odbora v soboto 9. tm. ob 9. uri dopoldne.

VSE SOMEŠČANE-hišne posestnike pozivamo, naj na dan proslave izvolitve prvega slov. župana celjskega (danes soboto 9. tm.) izobesijo že zjutraj zastave ter ih puste vseti do konca zve-

V proslavo izvolitve prvega slovenskega župana v Celju se vrši v soboto 9. tm. ob 8. uri zvečer bakljada in serenada pred magistratom, obhod z godbo po mestu. Zbiramo se pred Naročnim domom.

černe bakljade. Pokažimo, da pojmuemo zgodovinski pomen trenutka, ko po stoletjih narodnega suženstva našega leta 1920 prevzame vodstvo gospodarstva in razvoja naše občine prvkrat slovenski, svobodno izvoljeni župan.

CELJSKE HIŠNE POSESTNIKE opozarjamamo z ozirom na bližajoči se god kralja Petra (12. tm.) po želji mestnega županstva, da si za ta dan brez pogojno oskrbe bodisi državne, bodisi narodne zastave, da jih izobesijo. Izgovora ni, da bi se zastav ne moglo nabaviti. V izrednih slučajih dokazane nemožnosti pa se naj okrase okna z malimi zastavicami. Ob prilikih zadnjega državnega praznika (Vidovdan) smo sicer opažali že lep napredek, vendar smo videli celo še mnogo slovenskih hiš-brez zastav. Zastava ostane trajen inventar pri hiši in torej štedenje v tem oziru gotovo ni na mestu. V bodoče bo treba nasproti vsakomur, ki ne stori svoje državne in narodne dolžnosti, izvajati posledice.

Pevci vseh slovenskih pevskih zborov se pozivajo, da se udeleže pevske vaje v malih dvoranih Narodnega doma v soboto točno ob 7. uri zvečer (eno uro pred bakljado). Prosi se tudi, da vrnejo pевci note od »Bože pravde«, oziroma jih prineso k vaji seboj, ker se nujno razbijajo.

Topel poziv na celjska jugoslovenska srca. Da imamo toliko zvestih srce onostran krivičnih mej, se imamo v ogromni meri zahvaliti Ciril-Metodovi družbi. Nje pomen ni zamrl. Ako je bila potrebna poprej, je stokrat potrebnejša danes. Vemo, kako preganjajo podivljanci na severu in jugu našo nedolžno slovensko mladino, kako jih trgajo slovenske knjige iz rok, kako jej ruvajo najsvetejša čustva iz mladih srce. Ne moremo vsega tega mirno in brezčutno gledati. Družba sv. Cirila in Metoda se zaveda svoje dolžnosti in zato uprizori danes zvečer ob 8. uri v Nar. domu prireditve, katere čisti dohodek je namenjen naši bedni deci tam v krajinj onkraj mela, kjer ji ni dano, da bi se odgajala v šoli v svoji mili materiščini. Spored prireditve je tako izbran, da bo nudil vsakemu užitek posebne vrste. Nalašč za ta večer pripravljene alegorične slike priznanega mojstra g. M. Benčana, bodo tudi noči, kakor vedno očarale navzoče občinstvo, posebno še z ozirom na njihov globoki simbolični pomen. Tako n. pr. živa slika »Izgubljena Koroška«. Gospa Jeršinovičeva nam bo zapela par ljubkih pesmic, katere bodo gotovo povede vse ljubitelje glasbe za nekajko trenutkov v njenem kraljestvu. Spremljal jo bo na klavirju g. ravnatelj, virtuož Stolz. Tudi naši pевci nam bodo zakrožili nekaj domačih, tako, da se bomo v celotnem neprisiljeno in prisrčno zabavali v lepi harmoniji in visoki misli, da smo se zbrali v idealni ljubezni in dobri volji, da pomagamo revčkom, ki stečajo svoje nežne ročice po naši pomoči. Dobri Celjani! Vemo, da mnogo žrtvujejo za narodne našnene, ali naši veliki sošedje so postali veliki le zato, ker so znali veliko žrtvovati. Tudi drugi žrtvujejo, pa celo za nizke, negativne namene in nime bi darovali za take plemenite svrhe?!

To moramo storiti. Prihranimo raje kje drugje, a ko se gre za pomoč našim najbednejšim, tedaj vsi na krov, vsi na pomoč za rešitev naše raje na severu in jugu! Danes zvečer vsi v »Narodni dom« — Predsedstvo ženske Ciril-Metodov državne v Celju.

Celjsko pevsko društvo ima v soboto, dne 16. tm. zlet in koncert na Dobrni. Danes v petek vaja za mešan zbor. Nihče ne sme manjkati. — Jutri v soboto ob 7. uri zvečer pevska vaja za združen moški zbor. Prosimo točne udeležbe.

Celjski ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda naklonil je g. Peter Majdič v Celju 400 K, za kar mu izreka iskreno hvalo odbor.

Celjsko godbeno društvo potrebuje takoj 5 godbenikov in sicer dva za prve gosli, enega za čelo, enega za flauto in enega za trompeto. Reflektanti se naj obrnejo na imenovano društvo, Celje, Benjamin Ipavčeva ul. 12.

Odvetniško pisarno je otvoril v Celju g. dr. Karol Lazník v Prešernovi ulici št. 3 (skupno s pisarno g. dr. Kukovca).

Nov civilni geometer v Celju. V Aškerčevi ulici št. 13 (I. nadstr.) je otvoril svojo pisarno pooblaščeni civilni geometer ing. Franjo Stanek.

Poroči se jutri v nedeljo 10. tm. v cerkvi Sv. Daniela profesor velike rešanke v Sarajevu g. Nikola Corič z gdž. Ljerko Kovačevičevem, hčerkom vpok. ravnatelja trga Štefana Kovačeviča v Celju. Bilo srečno!

Zupanska volitev v občini okolica Celja se vrši v nedeljo 10. tm. ob 8. uri zjutraj, obenem tudi volitev obč. svetovalcev.

Ah, ta skrb! Pomislite: naša Cillierca se boji, da bo slovenski jezik izginil pod vplivom pouka srbohrvaščine v šolah in da se bo izil v srbohrvaščino. In Cillierca se v veliki ljubezni do nas Slovencev dalje boji, da slovenski »sprachstamm«, ki je »in der ganzen zivilisierten Welt als eigene Kulturnation anerkannt« — seveda tudi izgine. Da, da, res je glinjiva ta ljubezen. V očeh Cillierčin očetov in babic smo bili še l. 1914 »minderwertig«, danes smo v istih očeh »kulturni narod«. Čudeži se godijo!

Zeleni nemški klobuki so razburili nekega prijatelja našega lista, češ drugih znamenj, po katerih bi se kot Nemci (to se pravi renegati!) spoznavali, ne smejti nositi, zato pa so si izmisli sedaj to, obenem pa seveda hočeo s tem Slovence izzivati. Mi nemškutarske otročarie ne jemljam tako tragično. Smatramo pa vsekakor zelene nemške klobuke za zelo nezadosten znak prvega nemškutarstva in bi zato priporočali, naj raje nosijo kakšne stare avstrijske ali Viljemove medalje na zadnicah.

Z Miklavškega hriba nam pišejo: Vendar enkrat pride naš novi občinski odbor do poslovanja. Upamo, da bo zastopnik našega hriba delal na to, da se cesta na Miklavški hrib, ki je razdrapana, spravi v red. Tuje in domačini radi obiskujejo naš hrib — slaba cesta pa marsikoga ustraši.

Lastniki hotela Union smatrajo očividno za posebno lepoto, če leže knipi gnoja na njihovem dvorišču tik ob prometni Razlagovi cesti. Skrbijo s tem obenem za prijeten vonj, ki krepi zdaj: — Vseeno pa prosimo mestni fizikat in Oplenševalno društvo, naj nas skusita rešiti te lepote in tega parfuma.

Matura na celjski kr. drž. gimnaziji, ki se je pričela 4. tm., je končala 6. tm. z izredno lepim uspehom. Vseh 27 maturantov je maturo prestalo, devet (torej ena tretjina) z odličnim uspehom in sicer: Ivan Belle, Ant. Boštele, Žiga Červinka, Franc Jurhar, Martin Kolšek, Franc Kocvar, Ciril Spindler, Lojze Šmid in Stanko Tomšič. Čestitamo mladini in zavodu na lepem uspehu!

Celjski abiturienti so si priredili v četrtek priprast, a lep večer, na katerem so v družbi s prijatelji mladine preživelii nekaj lepih uric ob godbi, petju in plesu. V slovo jim je spregovoril ravnatelj g. Jeršinovič prisrčne besede, enako tudi starosta celjskih Slovencev g. dr. Josip Sernek.

Mestna dečka osnovna šola je imela v pretečenem šolskem letu v 12ih razredih (6 osnovnih slovenskih razredov s tremi slovenskimi in tremi nemškimi vzporednicami) skupno 465 obiskovalčih otrok. Slovenskih 9 razredov je obiskovalo 381, tri nemške vzporednice pa 84 otrok. Od vseh teh jih je napredovalo 422, zaostane jih vsled nesposobnosti skupno 38 (t. j. 8%). vsled bolezni pa ostane nerodovanih 5 učencev. Privatne izpitne je prišlo delat 5 otrok in sicer 4 deklice ter 1 deček. Enega dečka bo pa poslal njegov »nemški« oče k privatnemu izpitnu v Gradec, ker to nobenega nič ne brigav, kakor se je izrazil: križ je edini ta, da graški izpit pri nas veljavni niso.

— Predpisano šolsko popisovanje od hiše do hiše je v teku. V šoli se bo pa vpišovalo samo novovstopilje za I. razred še le v četrtek, dne 1. septembra tl. od 8. do 12. ure in od 14. do 16. ure. Pripomni

se pa, da naj pridejo k temu vpisovanju samo novinci, katerih starši stanujejo v mestnem šolskem rajonu. Prinesti bo treba seboj rojstni izpisek. S prihodnjimi šolskim letom 1921/22 odpade zoper ena nemška vzporednica in sicer H. B razred. — Vodstvo deške šole.

Družava dvorazredna trgovska šola v Celju. V šolskem letu 1920/21 je vstopilo 132 gojencev in gojenk ter 1 hospitantka. Od teh je ostalo na žavodu do konca šol. leta 44 gojenec, 77 gojenk in 1 hospitantka. Dobjalo jih je prvi red z odliko 28, prvi red 74, ponavljalni izpit 9, drugi red 9 in tretji red 1. Hospitantka ni bila klasificirata. Po narodnosti je bilo 116 Slovencev, 5 Nemcev in 1 Rusinja. Ponučevalo je 6 internih in 9 pomožnih učnih moči. Zavod je obsegal pripravljalni razred, prvi deški, prvi dekliski, drugi mešani in drugi dekliski letnik, tedaj pet razredov.

Trgovska nadaljevalna šola v Celju. Ta šola, katere obisk je obvezen za vajence in vajenke trgovin v Celju, je bila trirazredna. V njo je vstopilo v preteklem šolskem letu 72 vajencev in vajenk, do konca leta jih je ostalo 63. Za prestop v višji razred je bilo 9 z odliko sposobnih, 45 sposobnih, 9 nesposobnih; od teh je petim dovoljen ponavljalni izpit.

Letošnji ponjeni izleti mestne deške osnovne šole celjske so se vršili dne 10. 11. in 16. junija v šestih skupinah. Prva (A in C) razreda sta obiskala razvaline celjskega Starega grada. II. C in A sta napravila partijo skozi Hudičev graben na Svetino in Tost. II. B in III. B ter deklice iz IV. B (B razredi so še sedaj obstoječe nemške vzporednice) so se peljali po železnici do Šoštanja. Po ogledu mesta so odšli izletniki na goro Uršulino (1696 m), kjer so uživali krasen razgled in so tudi prenočevali. Naslednjega dne so jo mahlili »mladi turisti« v Guštanji, kjer so si ogledali veliko jeklarino, in potem zoper peš v Šp. Dravograd ter od tam na vlak. 14. ur pošlo je v dveh dneh in nihče »marod«, je za 10-letne mestne deške vsekakor lepo. Ta planinski izlet je iz prijaznosti spremiljal šol. ravnatelj g. Al. Trobej iz Šoštanja, za katerega počitno poštujem. V. razred se je peljal v starega Ptuj in si ogledal tamkajšnje zanimivosti. VI. razred se je pa napotil na denoljški Kum (1.219 m) in videl tudi mnogo zanimivih krajev. Pri navedenih ponjenih izletih se je mladina svojemu obzorju primerno seznanjala z novimi kraji in šegami tamkajšnjih prebivalcev. Spoznavala je njih zemljevidne zgodovinske in kulturne zanimivosti ter se navduševala za našo lepo Jugoslavijo. Hvaležno so se spominjali siromašni učenci tudi onega neimenovanega dobrotnika, ki jim je z denarno podporo (25.000 K za šole celega okraja) omogočil tako lepe in tudi daljne poučne izlete. Naj bi našel ta neobičen dobrotnik ubogih šolskih otrok vsako leto novega posnemal! Revnim učencem so blesteče oči hvaležnih solz. Ko jim je bila omogočena udeležba na dragem potovanju po železnici ter so dobiti tudi jestvin in denarja, ki ga je daroval za uboge šolarke »soni dobrì gospod«. Naj bi blagemu dobrotniku šolskih siromakov darovali denar srečna usoda stokrat povrnila! — Vodstvo deške osnovne šole.

»Celjsko godbeno društvo« je začelo poslovati. Prva naloga je, urediti arhiv in inventar, ki je med sedemletnim odmorom silno trpel. Ker je pa društvo brez denarnih sredstev, bomo se obrnili v najkrajšem času na celokupno javnost, da omogoči z denarnimi podporami krepke raznih društva. Upamo, da bo vsak Celjan in okoličan daroval po možnosti, saj gre za prepotrebno lokalno društvo, ki mora postati važen faktor v našem kulturnem gibanju.

Zapri so včeraj 8. tm. Franca ašmeca, dečanca pri zid. mojstru Neradu, ker je spolno rabil 2 osemletni deklici v Gaberjih.</

nifestacija na tleh bivše Štajerske. Po-zdravljeni gasilci iz vseh krajev naše države!

Iz Žalca poročajo, da utegne nedeljsko slavlje postati velika gasilska manifestacija. Kamor človek pride, vse govorí o 10. juliju; saj bode pa tudi vredno priti, kajti kalilnične kleti pivovarne so že posebnost zase, so največje kaišnične kleti Jugoslavije; tam bode tudi v največji vročini prijetno hladno prostora je v teh kleteh za več 1000 ljudi Za okreplila je vsestransko preskrbljeno. Točila se bodo pristna haloška in ljutomerska vina, za pivo pa skrbi pivovarna Laško, katera nam da za ta dan svoje najfinje zaloge na razpolago. Pivo, varjeno za vzorčni sejm v Ljubljani, se bode razven v Ljubljani edinole točilo še v nedeljo v Žalcu. Igralo bode več godb, zunaj na pihači, notri v kleti na godala; petje, srečolov in vse drugo obljuduje obilo zabave, zato pa vse v nedeljo na gasilsko manifestacijo v narodni trg Žalec med Govekarjeve »tih junake«.

Sokolstvo.

Celjski Sokol priredi 31. julija tl. velenko slavnost z najobširnejšim sporedom. Več o tem v eni prihodnjih številk »Novice Dobe«.

Laško. Dne 12. julija tl. priredi Sokol Laško ob 8. uri zvezčer vrtni koncert v društvenih prostorih hotela Henke. Ker so zvezče na obe strani tako ugodne, se nadeja društvo obile udeležbe. Izletnike, priatelje sokolstva in ljubitelje vesele družbe vabimo, da pohite med svoje brate v Laško, kjer bodo — upamo — preživel par prijetnih uric.

Požela. Telovadno društvo Sokol na Polzeli preloži svojo prireditve **od 31. julija na 7. avgust tl.**, z ozirom na sekundo slavnost v Celju. Dne 7. avgusta vsi na Polzelo! Tu se bo vršila lepo aranžirana ljudska veselica s plesom in javno tombolo, pri kateri bo dobiti dobitke v vrednosti nad 15.000 K. Prostor je nadvse pričakovanje romantičen in lep tako, da se lahko vsak ljubitelj narave navžije ob divni in pestri sliki. Za dobro posrežbo s toplimi in mrzlimi jedili kakor s pijačo je skrbljeno. K obili udeležbi vabi odbor.

Krško. Prosvetni odsek »Sokola« v Krškem je priredil v soboto zvezčer in v nedeljo pop. Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini Šentflorjanskem«. Gostovali so člani dramskega odseka akad. društva »Jadran« iz Ljubljane. Igra je uspela sijajno, dvorana je bila nabito polna. Tudi gmotni uspeh je zadovoljiv: Čisti dobiček je bil namenjen potrebnim akademikom ljubljanskega vseuniverziteta.

Mariborska sokolska župa priredi 14. avgusta svoj župni zlet v Središču.

Razpis službe tajnika Jugoslovenskega Sokolskega Saveza in strojepiske. Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza razpisuje službo tajnika Jugoslovenskega Sokolskega Saveza in službo strojepiske. Plača po dogovoru. — Prošnje z dokazili zmožnosti je vložiti do 22. tm. pri starešinstvu Jugoslovenskega Sokolskega Saveza v Ljubljani, Narodni dom.

Turistika in šport.

Izlet na Goro Oljko. Celjski odsek Sav. podr. S. P. D. priredi v nedeljo, dne 10. julija izlet na Goro Oljko. Odhod z novim turistovskim vlakom ob 4. uri 7 minut zjutraj, povratek po dogovoru. Izlet vodi g. dr. Milko Hrašovec. Novi vlak ob nedeljah in praznikih vozi na intervencijo odseka edino le zato, da se ustrezte turistom, ki hočejo napraviti čim daljše enodnevne ture. Torej na noge izletnik!

Izlet na Mozirsko planino. Za nedeljo 17. julija pripravlja odsek izlet na Mozirsko planino. Odhod v soboto 16. julija ob pol 4. uri z vlakom do Paške vasi, potem paš do Šmihela nad Mozirjem, kjer se prenoči. Zjutraj rano na Medvedjak in Mozirsko kočo. Povratek čez Radegundo v Mozirje in Paškovas. Proviant vzeti s seboj. Izlet vodi g. Krajnc. Natančen popis ture na izletni tabli v izložbenem oknu tvrdke Goričar & Leskovšek. Izlet se vrši le v slučaju lepega vremena.

Pavel Kunaver: Na planine. S 16 slikami, V Ljubljani 1. 1921. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna, Str. 139. Cena vezani knjig 50 K. Naša planinska literatura je še zelo skromna. Nekaj letnikov »Planinskega vestnika« in — skoro pri-

koncu smo, čeprav se vpričo prekrasnih in mnogobrojnih naših planinskih izletišč razvija turistica v Sloveniji od leta do leta boli. Temi pomanjkanju primerne strokovne literature je sedaj odpomogel znani naš turist Pavel Kunaver, ki je napisal zgoraj navedeno delce. Knjigo bo vzel z veseljem v roko vsak hribolazec, izborna pa bo služila zlasti planincem-turistom, ker jim bo vzbudila veselje in ljubezen do naših prelepih planin ter jim dala najpotrebnejše podatke, napotke, pojasnila in svarila. Razdeljena je knjiga v 16 poglavij, ki govore o pomenu planinstva, o hrani, o opravi in orodju, o vedenju v planinah, o prenovevanju na planem, o planinskih cvetkah, o hoji in plesanju, o zimi, o nevarnostih, o plazovih, ledenskih itd. Lepo in živahnino pisano delce ponazarjujejo zanimivi in poučni osebni spomini in doživljaji izkušenega pisatelja, zato jo toplo priporočamo zlasti v planinah pogosto — prelahkomiselnim mladini. Tekst pridržani fotografski posnetki so okusno izbrani in mojstrski izvršeni. Knjiga bo v okras vsaki hiši in vsaki knjižnici.

Jugoslovanski kolesarski podsavz se je osnoval v petek 1. julija za sportno okrožje Ljubljana ter mu je izbran predsednik g. major Jaklič, tajnikom g. J. Gorec, odbornikom: Gorjanc in Ogrin, Ljubljana, Kramer, Celje, Rijel, Novo mesto, Mežarič, Jesenice, Toporiš, Šoštanj, Kovačič, Ormož, I mesto se prihrani za Maribor. Podsavz priredi v jetošnji sezoni motorno hitrostno dirko in dirko za gorsko prvenstvo. Vse dopise je naslavljati na Kolesarski podsavz, Ljubljana, Narodni dom. Vsi klubni naj prijavijo svoj pristop podsavzu. Enako naj se obrnejo na podsavz vsi oni, ki želite osnovati kolesarski odsek v kakem kraju.

Vestnik invalidov.

INVALIDNI DOM V CELJU.

Zgradba invalidnega doma lepo napreduje in bo skoro gotovo že drugi mesec končana. Tako bodo vendar enkrat imeli štajerski invalidi svoje zavetišče, kjer se bodo tudi izdelovale proteze, ortopedični čevlji itd. Razna mesta mojstrov in upraviteljev bodo kmalu oddati, vidim pa skoro, da se za vse to naši invalidi jaka malo zanimajo, posebno pa kakšno bo vodstvo posameznih delavnic. V poštov naj pridejo v prvi vrsti za to zmožni invalidi, na vsak način pa samo strokovnjaki, ker ni vseeno, da pravi prosilec, da zna vse zahtevano napraviti, ampak mora to preje tudi dokazati. — Kakšni pa naj bodo ti mojstri? Vsa mesta naj se javno razpišejo ter oddajo brez vseki protekcije tistem, ki imata za to primerno kvalifikacijo ter dokaže z izpričevali in preizkušnjo svojo nedvomljivo sposobnost.

To velja posebno glede proteznice in ortopedične delavnice čevljev. Vsak prosilec mora dokazati: 1. da se je obrti iznačil; 2. priložiti spričevala o tozadevem tečaju; 3. da je miren, t. j. uljuden, napram invalidom. Doživel sem namreč svoj čas v Gračem slučaj, da sem dobil protezo, katera mi je bila slabno napravljena, in ko sem prosil mojstra, naj mi jo popravi, ker je tako ne morem nositi, mi je zabrusil, da jih je on napravil že več ko sem jih jaz sploh videl, ter da ga jaz ne bom učil.

V Ljubljani dobil sem nove čevlje, ki so mi bili precej preveliki. Ko potem prosim mojstra, da mi jih popravi, mi enostavno odvrne, da ni treba, ker mi bo mogoče še noga toliko dorastla. Vse to je nesramna žalitev. Zato je odločno zahtevati od bodočih mojstrov, da bodo želje invalidov upoštevali, ter jim šli kolikor mogoče na roko, ker nič ne pomaga, da ta ali oni nekaj dobijo, ampak mora vse biti narejeno tako, da tudi invalidu koristi.

In kakšna naj bo uprava t. j. vodstvo invalidnega doma? Upravitelj naj bo uradnik mirnega značaja, ki ima tudi čut do invalidov. Mora pa poleg tega biti tudi nekak posvetovalni odbor, ki deluje skupno z upraviteljem. Biti mora sestavljen: 1. iz upravitelja, 2. mojstrov, 3. učencev in delavcev, 4. zastopnika in v. organizacije in zastopnika mestne občine. Ako se bo to tako uredilo, bodo mojstri, invalidi ter javnost zadovoljni ter bo red, katerega smo dosedaj v Ljubljani še jako pogrešali. Invalidi morajo imeti red, delo in tudi zabavo. Vsako preziranje invalida od strani javnosti se mora

zatreći. Ravno tako je treba pa tudi vzgajati invalida na redno življenje, evenuelno pisanje in razgrajanje pa se mora potem določenega hišnega reda odločno zatreći. To je nasvet, ki se naj upošteva, kar žalibog do predkratkim drugod ni bil še slučaj. Upraviteljstvo mora delovati izključno samo v dobrobit državlj in invalidom.

Posebna naloga upravnega odbora pa bodi, da se celo vodstvo nadzoruje. Vsako izrabljanie države od posameznih mojstrov, naj se pa strogo kaznuje. Znan mi je namreč iz Celovca slučaj, da je mojster iz ortopedične delavnice preskrboval svoje znance s čevlji, ko pa je naročil iste invalid, pa je lahko čakal cele meseca nanje. Torej: dobro gospodarstvo, red in nadzorstvo naj velja tudi tukaj. Nadaljnino besedo, kako se naj to uredi, naj pa imajo invalidi in njihova organizacija. Vendar pa tako na delo, da ne bo prepozno. — Kôštomaj.

Dopisi.

Sv. Pavel pri Preboldu. Občinske volitve je poverjeništvo za notranje zadeve potrdilo in zavrnilo neutemeljeni ugovor. Volitev župana vrši se v par dneh.

Slovenjgradec. Pri nas je odprt trgovina z usnjem in čevljarskimi ter drugimi kmečkimi potrebsčinami gospod Miha Čamlek, sedlar v Slovenjgradcu. Ker je g. Čamlek izmed sedlarjev in trgovcev z usnjem v Slovenjgradcu in okolici edini slovenski narodnjak, ga vsem prav toplo priporočamo.

Obrtni vestnik.

Izletniki v Slovensko Bistrico se opozarjajo, da je odhod iz Celja danes v soboto ob 2. uri 55 min. pop. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe v tajništvu Obrtnega društva le še v soboto dopoldne.

Šegrtska izložba Hrv. Radiša v Zagrebu. Udeležili so se je sicer v lepem številu, pač pa z lepimi deli tudi naši obrtni vajenci iz Celja. — Razstavo je otvoril v nedeljo 3. tm. ob 11. uri dopoldne društveni predsednik g. Fr. Holujevič ob navzočnosti pokroviteljev: hrvana dr. Tomljenoviča, kanonika dr. Barletta, zagrebskega nadbiskupa dr. Bauera, gradskog načelnika Heinclina in generala Pešiča ter več drugih dostačanstvenikov. Vsi so se brez izjemne zelo pohvalno izrazili o naši udeležbi in o delih. Po pozdravu predsednika je vojaška godba zaigrala narodne himne načar smo v vrstah z voj. godbo odkorakali na Zrinjski trgu, kjer je bil koncert, med katerim so članice in prijatelje Hrv. R. prodajale cvetlice, društvene znake itd. v prid društvu. Razstava ostane odprta še v nedeljo do 3. ure popoldne, nakar so velika slavnost ter razdelitev nagrad in diplomi. Takrat pošteje zopet celjsko obrtno društvo enega delegata, kateri prevzame vse razstavljenje predmete ter evēnt. nagrade in diplome.

Dnevna kronika.

Okradne doklade v okraju bivše Štajerske. Deželna vlada je dovolila za 1. 1921 spodnjim okrajinam zastopom pobiranje sledenih doklad na neposredne davke razum dohodarine, plačarine, invalidskega davka in davka na poslovni promet: Brežice 240%, Gornjograd 200%, Konjice 130%, Kozje 85%, Laško 189%, Sv. Lenart 80%, Ptuj 200%, Rogatec 230%, Slov. Bistrica 100% in Šmarje pri Jelšah 100%.

Angleška delavska stranka (Labour Party) steje 4,257.000 organiziranih članov. Na svojem kongresu minule dni je izrekla, da vztraja na stališču II. internacionale in noče imeti ničesar skupnega z Moskvo. Angleški delavci torej ne marajo komunistov.

Rektorjem ljubljanske univerze za šolsko leto 1921/22 je izvoljen redni profesor dr. Gr. Krek.

Kurz za bolničarke, ki traja 3 leta, osnuje v Beogradu odbor »Rdečega križa«. Kandidatinkje morajo biti zdrave, ne nad 30 let stare, neomožene. Zahetva se nižja gimnazija ali tej odgovarjajoča šolska izobrazba. V internatu dobe hrano, stanovanje in uniformo ter 100 dinarjev mesečno. Po dovršenem kurzu dobe službo z uradniško plačo in pravico do penzije. Rok za prošnje do 15. jul.

6 milijonov kron za nakup poslopia

za poštno ravnateljstvo v Ljubljani je dovolil ministrski svej.

Državna posredovalnica za delo, podružnica Maribor sporoča, da se je v času od 1. januarja do 30. junija 1921 poslužilo zavoda 5898 strank in sicer 2816 delodajalcev in 3082 delojemačev. V tem 6 mesecih je bilo posredovanih (nakaznih) 1136 služb. Državna posredovalnica posreduje delo in službe vsake vrste brezplačno v vse kraje naše države. Posreduje delo tudi večjim skupinam zidarških, tesarskih, gozdnih, poljskih in drugih delavcev in nakazuje služkinjam in poslom sploh dobra mesta pri uglednih družinah po celi državi.

Razpisana je do 15. tm. služba upravitelja javne bolnice v Brežicah.

Za Akademski dom v Ljubljani je kupljen hotel Triglav (ne Ilirija), kakor je bilo zadnjih pomotoma rečeno).

Prosveta.

SIMBOLIČNA RAZLAGA »KRALJ MATJAŽEVE VOJSKE«.

Pisateljici Mariici se je videlo potrebno, priobčiti »pojasnilo kritiku«, ki je sicer s premišljeno omiljenostjo objavil portret o uprizoritvi igrokaza »Kralj Matjaževa vojska«, a pri tem vendar ni smel popolnoma prezreti najočitnejših nedostatkov v sestavi igre. Opozoritev očnjalčeva na prerokovanje o črnobelih pticah je bil le miglaj, kako bi se lahko izvedla v igri utemeljitev, zakaj ni kralj Matjaž rešil vsega našega naroda. Seveda so mogoče tudi še drugačne motivacije tega dejstva, a utemeljiti se mora to dejanje kakor koli, zakaj brez motivacije obvisi brez zveze v zraku.

Avtorka nadomešča to prepotrebno motivacijo dejanja v igroku z »pojasnilom kritiku«, v katerem lepo razloži, da »predstavlja« slovenski narod junak Ivan, ki je sam preslab, da bi Matjažev meč popolnoma potegnil iz nožnice, in da zato reši Slovence še le Matjaževa vojsko, t. j. Srbija. In na ljubo tež prisiljen razlagi, ki naj bi dala vsej igri globlji narodni pomen, mora rešitelj Ivan naenkrat izgubiti svojo silno moč, da ne more potegniti niti meča iz nožnice, dočim je še malo prej, napisvi se čarobne pijače, premetaval velikanske skale izpred Matjaževe lame. Da ustreže temu izumetnemu simbolizmu, izdare kralj Matjaž sam svoj meč — čisto v protislovju z narodno pripovedko — s čimer se nepričakovano preokrene in zmede dramatično se stopnjuječe dejanje, baš ko bi moral doseči svoj višek.

Ako hoče pisatelj postaviti dramatični proizvod na simbolično podlogo, sme pa to storiti le tako, da ne bo s tem delal sile naravnemu razvitku dejanja v igri sami. Kdo si hoče v tem poiskati vzorov, ni niti treba, da prouči znamenite pisatelje simbolizma, Verlainea, Maeterlincka in dr., ampak spomni naj se vsaj Cankarjevih simbolizmov v nekaterih njegovih dramah. Simboličen pomen osebnosti v igri se mora v gledalcu samem poroditi, ne da bi pisatelj še le s prstom kazal, češ, ta oseba »predstavlja« to in to idejo. Če pa hoče pisatelj na vsak način opozoriti na simbole, ki nekje v igri skrivi tič, no, mora pač to pojasnit gledalcem (občinstvu), ne pa pošljati »pojasnila« kritiku.

Seve, tako pojasnilo gledalcem bi bilo precej sitno in neobičajno, ker bi se menda moralo natisniti kot nekak dodatek na gledaliških listih ali pa celo napisati na prizorišču samem, kar bi nas zaneslo nazaj v tiste čase, ko so n. pr. počasni prizori na gledališkem odrvu označevali tako, da je priplavala na oder deska z začrtanim kolobarjem in napisom: to je luna! Ako pa gledalcem nihče ne raztolomči teh simbolov (Ivan = slov. narod; Matjaževa vojska = Srbija; Matjaž = srbski k

literarnem proizvodu, sem vendar moral še enkrat izpregovoriti nekaj besed, ker je avtorično »pojasnilo« naslovljeno načrnost na kritika. — ar.

Dr. Karol Pečnik, specialist: Jetika in njen zdravljene. Zaloga Goričar & Leskovšek v Celju. — Jetika je najbolj razširjena ljudska bolezna. Vsak olikanc mora vedeti vsaj najvažnejše o nji, posebno pa javni nameščenci, učitelji, duhovniki itd. Slovenski specialist za pljučne bolezni dr. Pečnik nam podaja v svoji knjigi »Jetika« kratko, jedernato sliko, kako jetika nastane, kako se zdravi in kako se je obavarovati. Kljub temu, da ima knjiga le 48 strani, bo našel vsakodob v njej veliko podnebega. V prvi vrsti seveda jetičniki, katerim je knjiga predvsem namenjena. Za nje ima knjiga nebroj navodil, kako se ravnat, da ozdraví.

Dr. Hinko Dolenc, Izbrani spisi. (Prosveti in zabavi, 5. knjiga.) — Izda Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadružna v Ljubljani. 146 str. Broširana velja 20 K, po pošti 2 K več. Za včlanjenja kulturna društva 16 K. — H. Dolenc je bil navdušen ljubitelj narave, straten lovec, izvrsten družabnik in pripovedovalec. Vse te lastnosti se zrcalijo v njegovih spisih. Pričajoči izbor prima tri njegove najobsežnejše in najboljše spise: Spomini o Cerkniškem jezeru, O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh in Črtice o burji. V njih nam odgrinja romantiko notranjskih gozdov z vsemi posebnostmi, ko gozd pri nas še ni imel dočlenih postav, ko je bil še bolj skupen gospodarju in številu upravičenih in neupravičenih užitkarjev ter zanimiv z gozdarji posebne vrste, kakor polharji, gobarji in kunarji. Mojstrsko je orisal življenje ob Cerkniškem jezeru in na njem, ki nudi dovolj zabave in radosti v vsakem letnem času, s svojimi originali, kakor je bil oče Vrag, Miha Starec z otroci in stari Anže z Otoka, ki je prepeljal po jezeru kneze in grofe. Polne življenske svežosti so in ostanejo njegove črtice o kraški burji. Vsakemu prijetljiju narave, posebno pa lovecem in mladini bo nudi knjiga mnogo užitka, zato bodi vsem toplo priporočena! Naroča se pri Tiskovni zadrgi v Ljubljani.

Njiva. Št. 11. Vsebina: Metod Dolenc: Temeljna načela za naš edinstveni kazenski zakonik. — Alojzij Zalokar: Načrti sanitetnih zakonov. — Miroslav Ambrožič: Narodna telesna vzgoja. — Andrej Druškič: Država in izseljevanje. — Listek: 2 pesmi Al. Gradnika. — Pregled: gospodarstvo, kultura, med revijami. — Na platnicah: Dnevnik. Celoletna naročnina (letos 22 zvezkov) znaša 120 kron, za naročnike »Jutra« 60 K. — Prihodnji številki izideta pričetkom in sredi julija. O tej najznamenitejši slovenski reviji prinesemo v kratkem obširno izvestje.

Plamen. Št. 12. Prinaša slike: Odprtje spominske plošče Janezu Trdinu 6. jun. tl. v Vel. Cerovcu na Gorjancih; pogreb narodnega mučenika sokola Beštjana Olipa iz Radoljce, ki je bil 21. maja 1918 v Murau kot vojak ustreljen po prekem sodu; narodna ornamentika; Goricu itd. V ostalem prinaša razne beletristične in znanstvene spise. Posebej pa tudi javila, da z zaključkom 1. polletja začasno preneha izhajanje časopisa zaradi tehničnih težkoč.

Poglavlje deveto in deseto kazenskega zakonika za kraljevino Srbijo. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadružna. Str. 69. Cena 12 K, po pošti 1 K več. Deveto in deseto poglavje srbskega kazenskega zakonika, ki je bilo z ukazom razširjeno na celo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, je sedaj izšlo v posebni knjižici, opremljeno s primerjalno razpredelnico tozadevnih šš avstrijskega in nemškega kazenskega zakona. Naroča se pri Tiskovni zadruži v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Socijalna politika.

Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani. Minister za socijalno politiko je dr. Bogdana Žužka, podravnatelja okrajne bolniške blagajne v Ljubljani, imenovan za upravitelj Začasne delavske zavarovalnice zoper nezgode v Ljubljani ter mu pridelil sosvet v katerem so: Anton Rojina, tvorničar v Ljubljani; Avgust Heinrichar, ravnatelj trboveljske premogokopne držbe v Ljubljani; Fran Dubokovič v Ježi kot zastopnik brodolašnikov; Ivan Tokan,

strokovni tajnik v Ljubljani; Florjan Majdič, rudar na Tereziji v Trbovljah; Anton Blaževič, kapitan, kot zastopnik pomorskega čaka.

Narodno gospodarstvo.

H M E L J.

Nürnberg. dne 27. junija 1921. Lepo in toplo polctno vreme je nastopilo. Včeraj se je zrak ogrel do 31° C. Hmelj dobro napreduje v rasti in dobiva obilo stranskih panog. Pri nespremenjenem, čvrstem razpoloženju se je danes dovozovalo 50 in prodalo tudi 50 bal hmelja po 1400—2000 M za 50 kg.

Alost (Belgia), dne 25. junija 1921. V pretekli zadnjega tedna ni bilo na tuktrgu nobene izpremembe. Hinjel leta 1920 se je prodajal po 215—225 Fr. za 50 kg, med tem ko se za letošnji pridelek obljubuje 260—265 Fr. za 50 kg. Vkljub suhi so škopljeni nasadi še lepi, v neškopljениh se pa že vidi škodljivi vpliv mrčesa. Nujno bi nasadi rabili mokrote. **NA DRŽAVNI VINARSKI IN SADJARSKI ŠOLI V MARIBORU**

se prične šolsko leto 1921/22 dne 16. septembra tl. Šola je dveletna. Ž njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima med drugim namen, da izobrazuje kmetske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, na lastnem kmetijskem gospodarstvu. Kolegovane prošnje (kolek 26 K) za sprejem je pošiljati ravateljstvu drž. vinarske in sadarske šole v Mariboru do 31. julija tl. Prošnji se morajo priložiti: krstni list, domovnica, odpustnica odnosno zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo, spričevalo o hravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kakr druge šole, izjava starišev očitno varuha, s katero se ti zavezujemo, plačevati stroške šolanja, končno obvezna izjava starišev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kakr drug štipendij iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovance ostal pozneje na domačiji, v nasprotnem slučaju pa povrnjejo zavodu sprejete zneske podpor iz javnih sredstev. Za sprejem je potreben starost najmanj dovršenih 16 let ter z dobrim uspehom dovršena najmanj ljudska šola. Sprejemali se bodo tedaj le pridni, dovolj nadarjeni kmetski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča končno uspeh sprejemnega izpitja iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi meščanske ali kakr nižje srednje šole. Osnovna znaša do preklica mesečno 125 dinarjev in se ima vplačevati vnaprej v dveh enakih polletnih obrokih. Učenci iz drugih pokrajin izven Slovenije imajo plačati šolnino letnih 125 dinarjev vnaprej. Sinosnovi ubožnih posestnikov se morejo dovoliti popolnoma ali do polovice državna prosta mesta. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno potrebnim ubožnim spričevalom. Vsa podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo drž. vinarske in sadarske šole v Mariboru.

V našem poljedelskem ministrstvu je minister Pucelj ustavil poseben poljedelski svet, ki bo vršil enake posle, kakor privredni svet v trgovinskem ministru. Obstoja bo iz 30 članov. 15 jih volijo zadružne zveze in poljoprivredne organizacije, po enega udrženje ekonomov ter poljedelskih fakultet v Zagrebu in Beogradu, 12 pa ministri.

Železniški promet med Jugoslavijo in Madžarsko prične glasom novejših poročil dne 10. tm. Vozili bodo 3 brzovlaki in direktni tovorni vlaki.

Nakup sena. Komanda Dravske divizijske oblasti potrebuje za Ljubljano 1.000.000 kg, za Maribor 980.000 kg, za Celje 30.000 kg, za Slov. Bistrico 30.000 kilogramov, za Ptuj 50.000 kg sena, ki mora biti od sladkih trav, nove košnje, suho užitno in zdravo. Seno mora biti prešano v balah od 50 do 60 kg teže. Odajda blaga se vrši do konca oktobra 1921 v intendantska skladischa, oziroma v vojaške senjake. Skladischa imajo železniške tire. — Prejem ponudb in zaključevanje pogodb se vrši predpoludne in to: 15. julija pri divizijski intendanci v Ljubljani; 15. julija pri komandantru mesta v Ptuju; 18. julija pri komandantru mesta v Mariboru; 19. julija pri komandantru Vojnog okruga v Celju; 20. julija pri komandantru mesta v Slovenski Bistrici. — Ponudbe se sprejemajo od manjših producentov in kmetskih zadrg v državi teži o vseh ukrepih za varstvo komunistov pred

Razpis dobove materijala za vezanje tobaka. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 20. julija tl. ofertno licitacijo za nabavo materijala za vezanje tobaka in sicer: a) Za Sebišo in Črno goro: kartone za označbo bal, 300.000 komadov; plombe iz pločevine (300.000 komadov); 10 decimalnih tehtnic, franc. sistem s 500 kg kapacitete; amerikansko platno (600 metrov), klešč za plombe (20 kosov). b) Za Dalmacijo: platno za ovijanje bal (60.000 metrov); 10.000 kosov vrvi po 6 metrov dolgi; 5.000 kg vrvi za šivanje bal, 40.000 plomb iz pločevine. c) Za Vojvodino, Hrvatsko, Slovenijo: 60.000 vrvi po 3.80 m, 40.000 kosov sukanca po 4 m dolgi; 20.000 kosov sukanca po 4.50 m dolgi. d) 600 kg vrvi za šivanje bal. Navedeno blago bo oddati v raznih množinah skladisčem v Nišu, Skoplju, Splitu. Razpisano blago bo oddati do konca septembra 1921. Kavelja znaša za naše državljane 10%, za inozemce 20%. — Et izvod dočasnega razpisa in pogojev z vzorci vred je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. Zbornica pa nima na razpolago prepisov, ki bi jih mogla interesentom izročiti. — Ponudbe je poslati do gorinavedenega dne na upravo državnih monopolov kraljevine SHS ekonomno oddelež v Beogradu, kjer se dobre tudi podrobni pogoji in pa vzorci.

Promet v Nemčiji. Med našo kraljevino in Nemčijo še ni vzpostavljen promet z direktnimi tovornimi listi. Dosegel je ta promet vzpostavljen samo z Italijo, Avstrijo in Češkoslovaško, dočim z vsemi drugimi, tudi z Reko, ni dovoljen:

Borza 7. julija.

Zagreb. Devize: Dunaj 20.65—20.80, Berlin 203.50—204, Budimpešta 56—56.50, Zagreb 740—741, London 556.50—0, New York (kabel) 152.25—153, (ček) 149.25—150.50, Pariz 1.217 1220, Praga 203—203.25 Švica 2550—2575. **V L u t e:** Dolarji 148.25—148.75, avstr. krone 22.50—23.50, češke krone 206—0, franki 1185—1200, napoleondori 493—497, nemške marke 208—212, leji 226—232, lire 732—0.

Curih: Newyork 596, London 22.12, Pariz 47.30, Milan 2875, Praga 7.80, Budimpešta 2.20, Zagreb 3.95, Bukarešta 8.80, Varšava 0.32, Dunaj 0.92, avstr. krone 0.81.

Zadnja poročila.

NOVA RAZKRITJA V PREISKAVI RADIT ATENTATA NA REGENTA.

Zanimiva izpoved madžarskega komunističnega Možesa.

Načrt za veliko revolucionko akcijo.

B e o g r a d 7. julija. Preiskava radi atentata se je danes nadaljevala pozno v noč. Zaslana je bila žena Šoferja Marinkoviča, Milca, ki je obremenjena po izpovedbah Stejiča in Csakija, češ da je Stejič pogosto zahajal v Marinkovičevu hišo, kjer se je seznanil s teroristično akcijo, ter da je na dan atentata ob 6. uri zjutraj pri Marinkovičevih pil kavo, nакar sta v drugi sobi skupno z Marinkovičem pregledala bombe in revolver. Milica Marinkovič izjavlja, da je res sprejema Stejiča, ki je prihajal v hišo da pa ni vedela, kdo je in kaj iše. Imela ga je za delavca v garaži svojega moža. Glede kave na dan atentata pravi, da ni resnica, ker je mož isti dan že ob 5. uri zjutraj šel iz hiše, ko je še ona spala, da je pri odhodu zaklenil vrata od zunaj ter pustil ključ na oknu. Bila je nato konfrontirana s Csakijem in Stejičem. Csaki je trdil, da je dobro vedela, zakaj prihaja v hišo, ker je večkrat pred njo govoril z možem o akciji, o pripravah za atentat, bombah itd. Pravi, da je vedela tudi za vso organizacijo. Ona vztraja pri svojih trditvah.

Popoldne ob 16. uri je bil zaslišan Jožef Možes, sobni slikar madžarske narodnosti. Prišel je — izpoveduje — pred 4 meseci iz Madžarske v Novi Sad, kjer je vzdrževal zveze s komunisti na Madžarskem. Spoznal se je še s tipografiom Jovanovičem in krojačem Kolaček ter z ostalimi člani terorističnega odbora. Sprejet je bil v odbor kot izreden član. Skrival je bombe skupno s Csakijem. — Niegova izvajanja so potrdila vse, kar sta izpovedala dočeli Csaki in Kolaček glede priprav za atentat. Izpovedal je da je pripravil za komunistično revolucionko akcijo v Bosni in Hercegovini.

Dalje je izpovedal: Početkom aprila je bila konferenca komunistične stranke, katere so se udeležili delegati iz cele države. Pri tej prilikai se je razpravljalo o političnem položaju v državi teži o vseh ukrepih za varstvo komunistov pred

Obzrano. Na tej konferenci je bilo sklenjeno, da se vsa viseča vprašanja odlože do konca aprila, ko bo konferenca bolgarskih in naših komunistov na bolgarskem ozemlju. Konferenca se je res vršila na Bolgarskem od 27. aprila do 5. maja. Rešena so bila vsa vprašanja na ta način, da je bil izdelan načrt za celo serijo atentatov tako na Bolgarskem kot pri nas na vladarie, vladu, parlament, ugledne politične osebnosti, kolodvor, mostove itd. Načrt je imel izvesti izvrševalni odbor komunistične stranke v Beogradu potom posebnih terorističnih organizacij v raznih krajinah države. Prvi se je osnoval v Novem Sadu. Ostale skupščine sedaj policija odkriti.

Regent Aleksander v Parizu.

P a r i z 7. julija. Včeraj je dosegel semkaj jugoslovenski prestolonaslednik regent Aleksander.

Jugoslovenska vlada proti komunistom.

P a r i z 7. julija. Listi poročajo: Jugoslovenska vlada se bavi s proučevanjem zakonskega načrta, ki ga predloži vsem zavezniškim vladam in ki bi vseboval odredbe zoper komuniste, ker so po svoji teroristični propagandi enaki anarhistom.

Finančni minister pojde v Split.

S p l i t 7. julija. Tu pričakujejo prihod finančnega ministra dr. Kumanudija, ki pride v kopališče.

Novi italijanski zunanjki minister.

R i m 7. julija. Imenovanje markiza della Torretta za ministra za zunanje zadeve je bilo uradno objavljeno.

Grki ponovno teperi.

A n g o r a 7. julija. V odseku Brusa se Grki z velikimi izgubami utričajo. Poskus Grkov prekoračiti Meander se je ponesrečil.

Obsojeni napadalci štajerskega dežela in glavarja dr. Rintelena.

L e o b e n 7. julija. V obravnavi zoper udeležence pri napadu na štajerskega dežela glavarja dr. Rintelena v St. Lorenzen je bila danes izrečena obsojba. Obtoženca Singer in Bertnik sta bila radi težke telesne poškodbe obsojena vsaka na dva meseca ječe, Polzer radi napeljevanja k napadu v enako kazen. Ostali obtoženci so oproščeni.

Razne vesti.

Tragedija invalidove ljubezni. Danes 23-letni Frančišek Vypšel se je koncem vojne vrnil kot štirikrat ranjeni invalid z vsemi posledicami duševnega in telesnega trpljenja domov. Po dolgem času je dobil službo kot kolodvorski pisar v Prevoru. Zaljubil se je v 16-letno natakarico Marijo Myslivec. Obljubila sta si »večno zvestobo« in mislila na uštvaritev lastnega ognjišča. Dekle je bilo podjetno in je vzel v najem neko restavratorijo. Toda Vypšel je opažal od due do dne boli, da je Marija z gosti preveč prijazna, in ko jo je nekega dne našel v kuhinji v objemu nekega

POSOJILNICA V CELJU

Ustanovljena
leta 1880.

v lastni
palači

NARODNI DOM

Rezervni fondi in vrednost
lastnih hiš čez K 7,000.000.

Eden najstarejših slovenskih denarnih zavodov.

Daja posojila na menice, vknjižbe in v tekočem računu. **Otvarja** trgovske in obrne kredite. **Financira** industrijska podjetja. **Obavlja** vse denarne transakcije, daje vsakovrstne informacije brezplačno.

Stanje hranilnih vlog čez K 37,000.000.

Registrir. kreditna in stavbena
zadruga z em. zav.
Prešernova ul. 15 v Celju

"LASTNI DOM"

Restnino in invalidski davek plača zadruga, ne da bi ga vlagateljem zaračunala.

Sprejema hranilne vloge na vložne knjižice in
tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

468-41 Hranilne vloge: 2,000.000 K.

Učenec

absolvent vsaj 2. gimnazijskih razredov se sprejme v drogeriji Sanitas, Celje. 739 3-2

KOTLARJI

zanesljivi in samostojni delavci v izdelovanju kotlov za žganjekuho se sprejme pod zelo dobrimi pogoji. Služba je stalna po letu in zimi. Takojšnji nastop pri tvornici Ignac JELENC, Karlovac.

Stavbene in galerijske kleparstvo

Ant. Jolka nasl.

Franjo Dolžan

Celje, Kralja Petra cesta 8

se pripravlja za izdelavo vsakovrstnih stavbvenih in galerijskih del. Kritja streh, zvonikov, popravila istih, naprava strokovodov itd. Izvršitev točna, Cene zmerne. Za izvršena dela se jamči.

2 trgovska vajenca

poštenih staršev, ne pod 15 l. stara, s primerno šolsko izobrazbo se sprejmeta takoj v trgovini mešanega blaga Alojz Remic, Dravograd. 731 3-2

CENE ZMERNE!

Manufakturna in modna TRGOVINA KAROL PAJK

Celje, Kralja Petra c.
se pripravlja za
mnogobrojni obisk

V zalogi vse nove so-
kolske potrebščine!

!POSTREŽBA TOČNA!

Meinlov, kakao, čokolado figovo in zrnato
kavo po zelo nizkih cenah pri tvrdki

Celje • PETEK & DRUG • Celje

Špecerijsko in kolonijalno blago.

Ant. Lečnik

urar in juvelir

CELJE Glavni trg 4, 55-26 (prej Pacchiallo).

Priporoča se tvrdka

Jos. Petelin, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7.

1350 52-40

Tovarniška zaloga šivalnih strojev in njih delov, ter potrebščine za krojače, čevljarje in šivilje na debelo in drobno.

Trgovina z galerijskim, modnim in norimberškim blagom ter kranjskimi izdelki po najnižjih cenah

Fr. Kramar

v Celju, na Kralja Petra cesti.

Zaloga cigaretnegra papirja in stročnic. 50-22

Auto delavnica

d. z. o. z.

Gospodska ul. 16 Celje, Ljubljanska c.

Specijalna delavnica za popravila avtomobilov in precizijskih strojev. — Zaloga vseh vrst potrebščin

1575 kakor bencina, pneumatike, avto-olja itd. 52-32

Oglejte si manufakturno trgovino

J. KUDISZ

Celje - Gaberje št. 16, nasproti vojašnice prestolonaslednika Aleksandra Priporoča se vsem odjemalcem: na **drobno** in **debelo**.

Dospela je velika množina inozemskega blaga po zelo nizkih cenah; na primer suknja za moške in ženske obleke, cefir, sifon in raznovrstno manufakturno blago.

Jadranska banka

Beograd, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković,

Celje

Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik,
Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Prevzema vse bančne posle
pod najugodnejšimi pogoji.

Sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro
in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Poslovne zveze z vsemi večji-
mi kraji v tu- in inozemstvu.